

DOSKONALENIE PISOWNI ORTOGRAFICZNEJ

Sposoby doskonalenia poprawnej pisowni dla młodszych uczniów

1. Zakładamy zeszyt ćwiczeń. Opracowujemy kolejno **zasady ortograficzne**. Zapisujemy przykłady do każdej z nich.

2. Ćwiczymy zastosowanie poznanych zasad w praktyce poprzez:

- **Uzasadnianie pisowni wyrazów** np.: mróz – mrozy, maków – końcówka ów, pszenica – wyjątek, rzeka - wyraz niewymienny itp.
- **Pisanie z pamięci** – jednorazowo 3-4 zdania. Czytamy zdanie, zapamiętujemy je, zakrywamy i zapisujemy w zeszycie. Sprawdzamy sami, czy nie ma błędów, następnie z oryginalnym tekstem. Jeżeli popełniliśmy błąd, wtedy opracowujemy te wyrazy – uzasadniamy ich pisownię, stosujemy do nich metodę skojarzeń.
- **Pisanie z komentowaniem** – druga osoba dyktuje nam tekst dyktanda. My pisząc, głośno komentujemy trudne wyrazy np.: **podróżuje** bo jest cząstka „róz” i „uje” się nie kreskuje.
- **Dyktando** – kontrolnie piszemy z wyrazami, które już opracowaliśmy i uznamy, że je dobrze poznaliśmy.

3. Metoda skojarzeń.

Stosujemy ją, gdy trudno zapamiętać nam poprawną pisownię danego wyrazu. Często warto stosować tą metodę do utrwalania pisowni wyrazów niewymiennych. Stosujemy ją także do tych wyrazów, które są wymienne, ale często popełniamy w nich błędy. Metoda skojarzeń polega na odniesieniu wyrazu do przedmiotów, ilustracji, sytuacji np.: „**późno**” – kojarzymy z zegarkiem na ręce. Gdy jest późno wtedy spieszymy się i spoglądamy na zegarek. Jego tarcza jest okrągła jak ó, a kreseczka nad ó i kreska nad ź to wskazówki zegarka. Warto obok wyrazu późno narysować zegarek.

UWAGA!

Ćwiczmy codziennie. Tylko systematyczna praca może przynieść oczekiwane efekty. Zalecamy poświęcić ortografii około pół godziny dziennie. Po dojściu do wprawy w przeprowadzaniu ćwiczeń czas pracy z pewnością ulegnie skróceniu.

Sposoby doskonalenia poprawnej pisowni dla starszych uczniów

Tygodniowe ćwiczenie poprawnej pisowni – praca samodzielna

I. Przygotowanie:

1. Załóż zeszyt do ćwiczeń ortograficznych.
2. Powtórz i utrwal zasady pisowni.
3. Na końcu zeszytu załóż „Słowniczek Trudnych Wyrazów”.

II Pisanie z pamięci - co dzień:

1. Przeczytaj uważnie wybrany przez siebie lub wskazany przez nauczyciela, fragment tekstu / ok. 5 wyrazów w zdaniu /.
2. Przeczytaj pierwsze zdanie zapamiętując tekst i pisownię wyrazów, uzasadnij pisownię trudnych wyrazów.
3. Powiedz tekst z pamięci.
4. Przeczytaj powtórnie zdanie sprawdzając, czy dobrze zapamiętałeś.
5. Napisz tekst z pamięci.
6. Sprawdź zapis i nanieś poprawki.
7. Porównaj zapis ze zdaniem wzorcowym i nanieś poprawki.
8. Zakryj zdanie wzorcowe i napisane.
9. Napisz powtórnie to samo zdanie.
10. Sprawdź zapis.

III Poprawa błędów:

1. Wypisz wyrazy, w których popełniłeś błąd i uzasadnij poprawną pisownię.
2. Wyrazy te zastosuj w krzyżówce, ułóż z nimi zdania, utwórz rodzinę wyrazów pokrewnych, wykonaj ćwiczenia utrwalające pisownię.
3. Wpisz je do „Słownika Trudnych Wyrazów”.

IV Sprawdzian – co tydzień:

1. Pracuj codziennie, zapisując datę przy wykonywanych ćwiczeniach.
2. Po tygodniu ćwiczeń poproś kogoś, aby podyktował ci zdanie, które codziennie pisałeś.

3. Sprawdź, o ile błędów mniej zrobiłeś niż poprzednio i popraw je /wg wzoru/.

V Po każdym tygodniu ćwiczeń pokaż zeszyt nauczycielowi.

PRZYKŁADOWE ĆWICZENIA DLA DZIECI, KTÓRE PISZĄ Z BŁĘDAMI ORTOGRAFICZNYMI:

1. Zapoznanie się z **zasadami ortografii** (znajdują się w słowniku ortograficznym, podręcznikach w wydzielonych ramkach).
2. Przerabianie ćwiczeń utrwalających (zeszyty ćwiczeń, podręczniki do ortografii). Ćwiczenia te powinny być wykonywane pod kontrolą rodziców.
3. Przepisywanie tekstów z lukami (uzupełnianie odpowiednimi literami ó, u, ż, rz, ch, h i inne), np.:

*Chodzą je_e koło wie_y.
Spotkał je tam pewien Je_yk.
Je_e kolce naje_yły.
Je_yk zmyka z całej siły.*

4. Podkreślanie w tekstach wyrazów ze wskazana literą, np. ó:

*Górał ci ja górał,
w górach wychowany.
Mam skórzane kierzce,
serdak wyszywany.*

5. Wypisywanie z tekstu wyrazów z wybraną trudnością, np. rz, ch, si, itp.
6. Przekształcanie przepisywanego tekstu (ze zmianą np. rodzaju gramatycznego, liczby pojedynczej na mnogą, przypadku, czasu lub osoby).
7. Pisanie z pamięci (autodyktando) - dziecko obserwuje wyraz, zapamiętuje go, a następnie zakrywa tekst i pisze go z pamięci. Po przepisaniu sprawdza, czy poprawnie zapisało wyraz.

8. Pisanie z komentowaniem - dziecko pisze dyktowane przez rodziców wyrazy z równoczesną analizą ich pisowni.
9. Pisanie ze słuchu (dyktando) - pisanie sylab, wyrazów i zdań czytanych powoli i wyraźnie przez rodziców, ale wcześniej utrwalonych w trakcie ćwiczeń.
10. Rozwiązywanie rebusów, krzyżówek, zagadek znajdujących się w „ćwiczeniówkach” do ortografii.

UWAGA!

Należy uczyć dziecko, żeby nie przepisywało mechanicznie. Wyrazy powinno przepisywać w całości, a nie częstkami. Konieczne jest kształtowanie autokontroli i korekty pracy poprzez sprawdzanie poprawności przepisywanego tekstu i ewentualne samodzielne poprawianie błędów. Wyrazy z błędami powinny być analizowane i uzasadniane regułami ortograficznymi, np.:

naród – narody,

mrówka – ówka,

zasuwka – wyjątek,

król – wyraz niewymienny,

wierzyć – wiara,

brzoza – rz po b,

krzesło – rz po k,

trzeba – rz po t,

lekarz – zakończenie *arz* w zawodach,

rzeka – wyraz niewymienny,

mucha – muszka,

schronisko – *ch* po s,

strach – *ch* na końcu,

druh – wyjątek.